ಗತಿ ಏನು?' ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಸಹಜ ಆತಂಕ.

'ಏನು ಮಾಡ್ತಾರಪ್ಪಾ, ಅದೂ ಇಲ್ಲೀವರೆಗೆ ಬಂದು? ನಮ್ಮ ಜನ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೂರ್ತಾರಾ? ನಮ್ಮ ಸಪೋರ್ಟಿಗೂ ಇದಾರಲ್ಲ ಜನ?'

ಅವನ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಏರಿತು ಎದೆಬಡಿತ.

'ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರ್ತೀಯಾ? ಕೆಲಸ ಗಿಲಸ ಹುಡುಕ್ಕೊಳ್ಳೋ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ವಾ?'

'ಅದು ಮುಂದಿನ ಮಾತು. ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಇಲ್ಲೇ...'

'ನಮ್ಜೊತೆ ಬೇಡ ಕಣೋ ಮಗಾ. ನಮ್ಮ ರೀತಿ ನೀತಿ ಅವಳಿಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತೋ, ಇಲ್ವೋ? ಇಲ್ಲೇ ಬೇರೆ ಮನೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು'

'ಅದ್ಹೆಂಗಾಗುತ್ತೆ ಅಪ್ಪಾ? ಒಂದೇ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರೋದಾ?'

'ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದೇ ಒಳ್ಳೇದು. ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳು'

ವೆಂಕಟೇಶ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಾತುಕತೆಯನ್ನು ಭಾಮನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದ, ಮತ್ತೊಂದು ವಾರ. ಅವಳಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನ. ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ. ಭಾಮ ದೃಢನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದಳು. ನಾಳೆ ಬಪ್ಪುದು ಇಂದೇ ಬರಲಿ ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಧಾರ. ಅವತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಭಾಮ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತೌರುಮನೆ ತೊರೆದು ವೆಂಕಟೇಶನ ಜೊತೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅವರ ಮದುವೆ ನಡೆದು ಲೋಕದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಊರಿನವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು ಅನ್ನುವಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಮನ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ತೆರೆ ಬಿತ್ತು.

* * *

'ಅಪ್ಪಾ, ಕ್ಷಮಿಸು. ನನಗೆ ಸರಿ ಕಂಡ ದಾರಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ' ಎನ್ನುವ ಚುಟುಕು ಬರಹದ ಚೀಟಿ ನೋಡಿ ಹೌಹಾರಿಹೋಗಿದ್ದ ಚಿದಾನಂದ. ಫೋನಿನ ಕೆಳಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುವಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಚೀಟಿ. ಮಗಳು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಂಥ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆನ್ನುವುದು ಅವನಿಗೆ ಕಲ್ಪನಾತೀತ. ಬಿಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಅನಿಸಿದರೂ ಹೇಗೆ ಬಿಗಿ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತೇ? ನೋಡಿದವರು ಏನೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು? ಸ್ವತಃ ತನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತೇ? ತನ್ನ ಮಾತು ಮೀರಲಾರಳು ಎಂದು ಮಗಳ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದು ದುಬಾರಿಯಾಯ್ತು. ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟವನಿಗಿಂತ ಅದ್ಯಾರೋ ಕಂಡು ಕೇಳರಿಯದವನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬಿಟ್ಟ. 'ಪ್ರೀತಿ ಕುರುಡು' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಆಕಾಶ ಕಳಚಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು ಅಂದರೇನೆಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವು ಅವನಿಗಾಗಿತ್ತು. ಮಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆಂದವನ ಊರು ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ತಪಾಸಣೆ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಗ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ ಹುಡುಕಿದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಹೇಗೆ? ಯಾಕೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು? ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಚಿದಾನಂದ. ಜನ ಒಂದಷ್ಟು ದಿನ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸದು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಇದನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಹಂಗಿಸುವ ಬಂಧುಬಳಗ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ತಮಗೆ? ಅವನೊಬ್ಬ ಬಾವನೆಂಟ ಸೇರು ಹಾಲು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಅನ್ನಬಹುದು. ಆಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳೇ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನು ದೂರಬೇಕು?

ಅಕ್ಕ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾರ್ಗವ ಕಂಗಾಲಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

'ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರ್ಕೊಂಡ್ಬರೋಣ ಅಪ್ಪಾ, ಕರ್ಕೊಂಡ್ಬರೋಣ ಅಪ್ಪಾ...' ಎನ್ನುತ್ತಾ ದನಿ ಎತ್ತಿ ಅತ್ತಿದ್ದ.

'ಎಲ್ಲಿದಾಳೆ ಅಂತ ಕರ್ಕೊಂಡ್ಬರೋದು? ಸಿಕ್ಕಿದ್ರೂ ನಾವು ಕರೆದ್ರೆ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತಾಳಾ?'

'ನಾನು ಕರೀತೀನಿ, ಬರ್ತಾಳೆ...'

'ಯಾಕೆ ಕರೀಬೇಕು? ಅಪ್ಪನ ಮಾತು ಮೀರಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ್ದೋಳನ್ನ ಈ ಮನೆ ಹೊಸಿಲು ದಾಟೋಕೆ ಬಿಡಲ್ಲ ನಾನು...' ಕಟುವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಚಿದಾನಂದ.

'ಪ್ಲೀಸ್, ಪ್ಲೀಸ್ ಅಪ್ಪ. ಹಾಗನ್ಬೇಡ. ನಂಗೆ ಅಕ್ಕ ಬೇಕು...' ಗೋಗರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಗನನ್ನು ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಚಿದಾನಂದ ಕಣ್ಣೀರ್ಗರೆದ.

'ನಾವು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡ ಅಂತಾದ್ರೆ ಅವಳು ನಮಗೂ ಬೇಡ. ನೀನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗ್ಬೇಕು ಕಣೋ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡೋನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಳೋದು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲ್ಲ...'

'ಅಪ್ಪಾ'

'...'

'ಅಕ್ಕಂಗೆ ಇಷ್ಟವಾದೋರ ಜೊತೆ ಅವಳು ಮದುವೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ರೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ? ನೀನು ಬೇಡ ಅಂದಿದ್ದಕ್ಕೇ ಅವಳು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಲ್ವಾ?' ಕಠೋರವಾಯ್ತು ಚಿದಾನಂದನ ಮುಖ. ದನಿ ಕರ್ಕಶವಾಯ್ತು.

'ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದೇ ನಡೀಬೇಕು ಅಂತ ರೂಲ್ಸ್ ಉಂಟಾ? ದೊಡ್ಡೋರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೇನೇ ಇಲ್ವಾ? ನೋಡ್ತಿರು, ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸ್ತಾಳೆ. ಒಂದಿನ ಅಪ್ಪಾ... ಅಂತ ಅತ್ಗೊಂಡು ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರದಿದ್ರೆ ನನ್ನ ಹೆಸರೇ ಸುಳ್ಳು...'

'ನಾವೇ ಹೋಗಿ ಕರ್ಕಂಡ್ಬರೋಣ ಅಪ್ಪಾ...'

'ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮಾತು ಹೇಳ್ಬೇಡ. ನಿಂಗೆ ಅಕ್ಕಾನೇ ಬೇಕೂಂತಾದ್ರೆ ನೀನೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗು. ನಂಗೆ ಸಂಸಾರಾನೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ದೇಶಾಂತರ ಹೊರಟು ಹೋಗ್ತೀನಿ.'

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಾರ್ಗವನ ಅಳು ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆಯಿತು. 'ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗ್ಬೇಡ ಅಪ್ಪಾ...' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹುಡುಗ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ.

'ಇಲ್ಲ ಕಣೋ, ಇಲ್ಲ ಬಂಗಾರ' ಎಂದು ಗದ್ಗದಿಸುತ್ತಾ ಮಗನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವನ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದ ಚಿದಾನಂದ. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆಘಾತದ ತೀವ್ರತೆ ಒಂದಲ್ಲ ಕಮ್ಮಿಯಾಯ್ತು. ಚಿದಾನಂದ ಅವತ್ತು ಮಗನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡ. ಅತ್ತತ್ತು ಕರೆಗಟ್ಟಿದ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ತನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೈಸಿದ. ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೋ, ತಪ್ಪೋ ಎನ್ನುವ ಹುಳು ಅವನ ತಲೆ ಹೊಕ್ಕು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದವರ ಇಂತಹ ಬಹಳಷ್ಟು ಕತೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮದುವೆಯಾದವರು ಸಹ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗಂಡನನ್ನು ಮರೆತು ಬೇರೊಬ್ಬರ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದಿದ್ದು, ಹುಟ್ಟಾ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು ತುತ್ತು ಅನ್ನಕ್ಕೂ ಪರದಾಡುವವರನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಜೀವ ತೆತ್ತವರು, ಹೆತ್ತವರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೊಲೆಯಾದವರು, ಈಗಲ್ಲ, ಚರಿತ್ರೆ, ಪುರಾಣಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿ ಅನ್ನುವ ಎರಡಕ್ಷರದ ಹಿಂದೆ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಕತೆಗಳಿವೆ. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಅಂತಾದ್ದೊಂದು ಕತೆ ನಡೆಯಿತು ಅಷ್ಟೇ.

ಅನ್ಯಜಾತಿಯ ಹುಡುಗ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ತಾನು ಮಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದೇ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿ ಅಂತಸ್ತಿನ ಕಾರಣ? ಎರಡೂ? ಎಷ್ಟೇ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು, ಸುಧಾರಿಸಿದವರು ಅಂದುಕೊಂಡರೂ ಜಾತಿ ಅನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ತೀರಾ ಬಡವರು, ತೀರಾ ಶ್ರೀಮಂತರು ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ದುಡಿದು ಉಣ್ಣುವುದು ಬಡವರಿಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಯಾರ ಹಂಗೂ ಇಲ್ಲದ ಹಣದ ಬಲ. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರಿಗಷ್ಟೇ ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಂಕೋಲೆಗಳು. ಯಾರು ಏನೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಹಿಂಜರಿಕೆ, ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಪರೀತದ ಭೀತಿ. ತಾನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಎಂದು ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಈಗ. ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ಅವನ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ಯಾವತ್ತೋ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೂ, ಕುಲದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರಿವಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಈಗ, ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ.

ಮಗಳು ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ಸಮಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ತಾನು ಬಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೋ. ಅವಳ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಏನೋ. ಅವಳು ಅವಸರ ಮಾಡಿದಳು. ಅಪ್ಪನನ್ನು, ತಮ್ಮನನ್ನು ಮರೆತು ಯಾವನ ಹಿಂದೆಯೋ ಓಡಿ ಹೋದಳು. ಮತ್ತೆ ವ್ಯಗ್ರನಾದ ಚಿದಾನಂದ.

(ಸಶೇಷ)